Translated from English to Bosnian - www.onlinedoctranslator.com

Ref. br.: 2024-1-ES01-KA220-ADU-000245715

XXIAdults

Prilagođavanje obrazovanja odraslih sistem za XXI vijek

Predložak dobrih praksi

Co-funded by the European Union

Naziv dobre prakse
DRUŠTVENO-OBRAZOVNI OTISCI U ODREĐENIM MALIM OPĆINAMA U POKRAJINI VALLADOLID
Sažetak prakse Kratak, lako razumljiv sažetak: Šta je praksa, za koga i u koju svrhu?
Promovisati razvoj osjećaja pripadnosti zajedničkom čovječanstvu Za osobe starije od 18 godina Pružiti im aktivnost koja im omogućava druženje, izlazak i uživanje

Opis prakse – minimalno 2000 znakova
1) Kontekst / Pozadina Koja je bila početna potreba ili problem? Ko je bila ciljna grupa? Da li je to bio dio većeg programa ili projekta?
Predstavljena najbolja praksa dio je programa kontinuiranog obrazovanja Pokrajinskog vijeća Valladolida, pod nazivom "Učionice za obrazovanje i kulturu", programa koji je 2023. godine proslavio 40. godišnjicu. Program je napravio svoje prve korake u akademskoj 1983-1984. godini. Od samog početka, njegov utjecaj na društveni i kulturni život općina bio je evidentan. Stvaranje prostora za dijalog, debatu, kreativnost, kao i za igru i sudjelovanje, bila je i nastavlja biti stvarnost. Kroz ovu dugu historiju, primijetili smo evoluciju kako u primijenjenim metodologijama, tako i, prije svega, u temama i sadržaju koji su u fokusu svakodnevne obrazovne prakse. U stvari, ponuda obuke se sada diverzificirala, uključujući engleski jezik, film, umjetnost, geografiju, kreativno pisanje, geografiju, upravljanje emocijama, mitologiju i simboliku u nastavi umjetnosti. Dopunske aktivnosti su bile još jedna važna prekretnica, jer je u ranim godinama Kulturnih učionica bilo teško organizovati izlet, čak i na dva sata, a danas putovanja širom Španije i Evrope traju duže od četiri dana. Također je zanimljivo razmotriti rodnu pristranost programa: otprilike 8 od 10 učesnika su žene. U našoj zemlji, od 1980-ih, žene su mnogo više zauzimale sociokulturne prostore u ruralnim i urbanim sredinama nego muškarci. Ovo nije striktno ruralni fenomen, kako se sugerira, već fenomen koji prevazilazi ovu dualnost i može se analizirati iz više perspektiva: • Historijski gledano, žene su igrale – i nastavljaju igrati – ulogu njegovateljica, što ih je bliže povezalo sa zajednicom, obrazovnim i relacijskim prostorima.

Co-funded by the European Union

- • Žene su obično prisutnije u školi i kulturnim aktivnostima, jer su tradicionalno upravljale porodičnim vremenom i društvenim odnosima.
- • Kulturni i društveni život mogu biti područje u kojem mnoge žene pronalaze priznanje i identitet, posebno uzimajući u obzir da su se u drugim područjima (posao, politika) suočavale s više prepreka.
- • Sociološke studije pokazuju da žene cijene relacijske, komunikacijske i kreativne dimenzije, koje su često vrlo prisutne u kulturnim aktivnostima. A ako uzmemo u obzir tradicionalne rodne uloge, muškarci imaju tendenciju da daju prioritet drugim oblicima sudjelovanja (sport, posao, politika).
- • Također se možemo usredotočiti na veličinu populacije: od više od 170 općina koje nas ugošćuju, 70% ima manje od 500 stanovnika, a 15% manje od 100. To je, uz metodološki razvoj i njegov uspješan ishod, bio kriterij za odabir ove najbolje prakse koju predstavljamo.
- Konačno, suzimo na šta smo fokusirali ovu najbolju praksu:

U određenim opštinama na geografskom području Tordesillasa sa manje od 250 stanovnika (San Pelayo, Villafranca de Duero, Velilla, Velliza, Matilla de los Caños), ovaj program unapređuje izgradnju "centara za život jer su oni jedina aktivnost koju imaju i koja im omogućava druženje, izlaske i uživanje". Utvrđena potreba je upravo nedostatak socio-edukativnih ponuda u ovim malim naseljenim centrima. Intervencija je usmjerena na cjelokupno stanovništvo naseljenog centra starije od 18 godina. U ovih pet opština učestvuje najmanje šest osoba (Velliza, San Pelayo, Velilla), a najviše devet (Villafranca i Matilla de los Caños). Posebno je značajan slučaj San Pelaya, sa stopom učešća od 12,5% registrovanog stanovništva, koja raste na 40% ako uzmemo u obzir stanovništvo koje tamo stvarno živi tokom zime.

2) **Ciljevi**

Koji su bili ciljevi prakse? Šta je njen cilj bio poboljšati ili promijeniti?

1. 1. Rad na različitim temama i događajima koji se bave aktuelnim, historijskim, književnim i vitalnim pitanjima itd., koji služe ne samo kao vrsta konceptualnog učenja već i kao način razvoja vještina i stavova potrebnih za svakodnevno funkcionisanje.
2. 2. Promovirati razvoj osjećaja pripadnosti zajedničkom čovječanstvu, zajedničkoj planeti Zemlji, podsticanjem razvoja stavova kao što su empatija, briga za resurse, solidarnost i poštovanje razlika i raznolikosti.
3. 3. Osnažiti učenike da se uključe u kritičko razmišljanje, izražavaju ideje i osjećaje usmeno i pismeno, te da se uključe u aktivno slušanje – sve što je neophodno da bi funkcionisali kao autonomni globalni građani.

Ova tri cilja, prisutna u gotovo svim intervencijama Programa za obrazovanje i kulturu u učionicama, bila su okosnica ove najbolje prakse. Važno je početi od konceptualne perspektive, ažurirajući ovaj sadržaj iz godine u godinu, kako bi se dao značaj stavovima i proceduralnim sferama, posebno u ovim malim opštinama gdje važnost društvene revitalizacije i stvaranja prostora za sastanke dobija na većem značaju. Cilj ovoga je preokrenuti osjećaj napuštenosti koji postoji u mnogim od ovih naseljenih centara.

3) Implementacija / Metodologija

Kako se praksa sprovodila korak po korak?

Koje su aktivnosti ili metode korištene?

Koliko je vremena trebalo?

Razvijena metodologija, kao što se i očekivalo, bila je aktivna i participativna, zasnovana na prethodnom znanju studenata. Na osnovu toga su izgrađeni različiti ishodi učenja (konceptualni, proceduralni, stavovni).

Općenito, predložene nastavne jedinice slijedile su osnovni metodološki slijed, a oko njega su razvijeni različiti prijedlozi aktivnosti:

1. Motivacijske/aktivnosti podizanja svijesti

Aktivnosti tipa "Šta znaš/šta bi želio znati?"

Gledanje videa, slušanje pjesama, čitanje naslova

2. Istraživačke/znanstvene aktivnosti

Čitanje i komentiranje članaka, slušanje podcasta, istraživanje kod kuće putem interneta/knjiga, dizajniranje i provođenje intervjua/anketa, predstavljanje sadržaja i njegovo organiziranje putem konceptualnih mapa, kulturni izleti (muzeji, kino, izložbe itd.) itd.

3. Aktivnosti refleksije

Diskusije o onome što je poznato i istraženo

4. Aktivnosti komunikacije/procjene

Učenici kreiraju proizvode vezane za obrađenu temu, igraju igre, održavaju mini-sastanke s predstavnicima obližnjih malih gradova itd.

Sesije traju dva sata i održavaju se sedmično.

4) Rezultati / Ishodi

Koji su bili konkretni rezultati?
Kakav je uticaj praksa imala na učesnike?

Konkretni rezultati ove dobre prakse, pored stope učešća na osnovu podataka popisa stanovništva iz 2024. godine, mogu se raščlaniti na sljedeći način:

• Uključenost studenata u istraživanje, diskusije i slično: 95% se osjeća uključeno u predložene aktivnosti i zadatke, obavljajući ih predano i marljivo.

• Sedmična prisutnost na nastavi: Studenti redovno prisustvuju, sedmicu za sedmicom. Izostanci su uzrokovani zdravstvenim problemima, brigom o drugima itd.

- Učešće u dinamici predloženoj u završnoj fazi metodološkog procesa nastavnih jedinica, bilo da se radi o igrama ili, što je još važnije, razvoju konačnih proizvoda od strane učenika. Kao primjer, ovaj kurs, usmjeren na nastavnu jedinicu o staroj Grčkoj, završen je odavanjem počasti Aleksandrijskoj biblioteci, povezujući je s proslavom Svjetskog dana knjige. Kako bi obilježili 23. april, rekreirajući duh Aleksandrijske biblioteke kao prostora za dijeljenje znanja, učenici su zamoljeni da kreiraju

sljedeći proizvod: na listu papira - zadebljanom poput papirusa - zabilježili bi priču ili dio znanja koji smatraju vrijednim i, stoga, vrijednim očuvanja.

Uticaj na učesnike ove specifične prakse je pozitivan, u obliku ličnog zadovoljstva i osnaživanja za završeni posao, pored neosporne sreće koja proizilazi iz dijeljenja znanja sa ostatkom razreda. Aktivno slušanje svih doprinosa ne samo da ih pojedinačno jača, već i jača grupu.

5) Priče učesnika – opcionalno

Kratki citati, lična razmišljanja ili iskustva koja dijele učesnici

6) Faktori uspjeha

Šta je učinilo praksu efikasnom ili inovativnom?
Je li bilo nekih jedinstvenih ili kreativnih elemenata?

Praksa je bila uspješna jer je učenicima dala centralnu ulogu tokom cijelog procesa učenja. Činjenica da, u mnogim tačkama ovog niza, sami učenici prenose vlastito znanje svojim kolegama iz razreda je izuzetno relevantna. Aktivno prisustvo voditelja grupe je također važno u svakom trenutku. Obrazovna i kulturna tehnika motivira, podržava, objašnjava, demonstrira znanje grupe, ističe njegov značaj, rekapitulira, obraća pažnju na različite lične uloge grupe itd.

Jedinstveni ili kreativni elementi su proizvodi koje su kreirali učenici, kao u prethodno spomenutom slučaju, "Sjećanje na Aleksandrijsku biblioteku u gradu X. Svi imamo priče za ispričati."

7) Prenosivost / Preporuke

Može li se praksa primijeniti i negdje drugdje?
Koji su uslovi potrebni za uspješnu implementaciju?

Bez sumnje, ova praksa se može primijeniti u bilo kojem malom gradu. Pletenje malih živih organizama oko stola zahtijeva visok nivo uključenosti nastavnika, kao što je slučaj i s ovim programom: fleksibilni rasporedi, svakodnevno praćenje putem WhatsApp grupa sa učenicima iz svakog grada, kontinuirana motivacija grupe, stalna ažuriranja sadržaja, praćenje i produbljivanje aktuelnih događaja itd.

Co-funded by the European Union

PROFIL PRAKSE – KONTROLNA LISTA ZA KLASIFIKACIJU

Molimo označite sve kategorije koje se odnose na vašu opisanu praksu. Možete odabrati više od jedne.

VRSTA PRAKSE	
☐	Lzarađivanje radeći
☒	Međugeneracijsko učenje
☒	Učenje u zajednici
☐	Digitalno / kombinovano učenje
☐	Učenje od vršnjaka
☐	Mentorstvo / koučing
☒	Kulturni/kreativni pristupi
☐	Saradnički / zasnovan na partnerstvu
☐	Ostalo (navedite):
CILJNA GRUPA	
☐	Odrasli sa niskim kvalifikacijama
☐	NEET (Osobe koje nisu u obrazovanju, zaposlene ili se ne obučavaju)
☐	Migranti / Izbjeglice
☐	Starije odrasle osobe
☐	Žene
☐	Osobe s invaliditetom
☐	Druge ranjive grupe
☒	Opšta odrasla populacija
OKRUŽENJE ZA UČENJE	
☐	Formalno
☒	Neformalno
☐	Neformalno
RAZVIJENE VJEŠTINE / KOMPETENCIJE	
☐	Pismenost (čitanje, pisanje, razumijevanje)
☐	Numerički rad (matematika, logičko razmišljanje)
☐	Digitalne vještine
☐	STEM (nauka, tehnologija, inženjerstvo, matematika)
☐	Lično, društveno i učenje za učenje
☒	Građanske kompetencije
☐	Poduzetništvo
☒	Kulturna svijest i izražavanje
☐	Jezičke vještine
☐	Vještine vezane za posao / strukovne vještine
☒	Zelene kompetencije
☐	Ostalo (navedite):

Co-funded by the European Union

POTENCIJALNI KORISNICI	
☒	Nastavnici / Edukatori
☐	Administrativno osoblje
☒	Uprava škole / centra
☐	Kreatori politika / Javna uprava
☐	Nevladine organizacije / Organizacije zajednice
☐	Ostalo (navedite):

Glosar kategorija (Objašnjenje stavki kontrolne liste)

Vrsta prakse

- Učenje kroz rad – učenje kroz praktične aktivnosti, metode zasnovane na praksi kao što su radionice ili stvarni zadaci.
- Međugeneracijsko učenje – aktivnosti koje uključuju učesnike različitih starosnih grupa koji uče jedni od drugih.
- Učenje u zajednici – učenje koje se odvija unutar lokalne zajednice, često kroz angažman u stvarnom životu.
- Digitalno / kombinovano učenje – obrazovanje korišćenjem digitalnih alata (online) ili kombinacija online i metoda licem u lice.
- Vršnjačko učenje – učenje među učesnicima sličnog statusa ili iskustva, uz međusobnu podršku.
- Mentorstvo / koučing – individualna podrška od iskusnije osobe za pomoć u učenju i ličnom rastu.
- Kulturni/kreativni pristupi – korištenje umjetnosti, muzike, pozorišta, pripovijedanja itd. kao alata za učenje.
- Saradničke / partnerske – prakse koje uključuju saradnju između organizacija ili grupa.
- Ostalo (navesti) – bilo koja druga metoda koja nije navedena gore.

Ciljna grupa

- Odrasli s niskim kvalifikacijama – odrasli koji imaju nizak nivo formalnog obrazovanja ili osnovnih vještina.
- NEET-ovi – osobe koje nisu u sistemu obrazovanja, zaposlenja ili obuke (često mladi odrasli).
- Migranti / Izbjeglice – osobe koje su se doselile iz druge zemlje, a često se suočavaju s izazovima integracije.
- Starije odrasle osobe – Odrasle osobe starije od 65 godina
- Žene – prakse koje se posebno bave potrebama žena.
- Osobe s invaliditetom – osobe s fizičkim, senzornim, intelektualnim ili mentalnim zdravstvenim invaliditetom.

- Druge ranjive grupe – grupe u riziku od isključenosti (npr. dugotrajno nezaposleni, beskućnici).
- Opšta odrasla populacija – prosječni odrasli koji nisu u određenim kategorijama.

Okruženje za učenje

- Formalno – učenje u okviru zvaničnih obrazovnih sistema, certificirani kursevi (npr. škole, univerziteti).
- Neformalno – organizirano učenje izvan formalnog sistema (npr. radionice, obuka u zajednici).
- Neformalno – učenje kroz svakodnevna iskustva, bez strukturiranog kursa (npr. volontiranje, porodica).

Razvijene vještine / kompetencije

- Pismenost – čitanje, pisanje i razumijevanje tekstova (uključujući funkcionalne tekstove poput obrazaca).
- Numerički rad – korištenje matematike i logičkog zaključivanja.
- Digitalne vještine – korištenje digitalnih alata, npr. kreiranje CV-a, online alata, online platformi.
- STEM – nauka, tehnologija, inženjerstvo i matematika.
- Lično, društveno i učenje učenja – samosvijest, motivacija, timski rad, vještine cjeloživotnog učenja.
- Građanske kompetencije – aktivno građanstvo, razumijevanje demokratije i društvene odgovornosti.
- Preduzetništvo – kreativnost, inovacija, upravljanje projektima, preuzimanje rizika.
- Kulturna svijest i izražavanje – uvažavanje i stvaranje kulturnog sadržaja (npr. umjetnost, muzika).
- Jezičke vještine – sposobnost komunikacije na jednom ili više stranih jezika.
- Vještine vezane za posao / strukovne vještine – praktične vještine korisne u određenim poslovima ili profesijama.
- Zelene kompetencije – znanje i ponašanja koja podržavaju održivost i brigu o okolišu.
- Ostalo – bilo koje druge razvijene vještine (molimo navedite).

Potencijalni korisnici– grupe koje bi mogle imati koristi od primjene, prilagođavanja ili inspiracije ovom praksom u svom radnom kontekstu.

Napomena: Ove kategorije slijede okvire EU kao što su Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje (2018), Akcioni plan za osnovne vještine (2025) i Vodič za program Erasmus+ 2025 – Glosar

This document was created under the Creative Commons license:

Attribution-Non-Commercial-Share Alike (CC BY-NC-SA).

All or part of this document may be used, copied, and disclosed provided that the origin is mentioned, it is not used commercially, and its license is not modified.

All rights reserved.

© Copyright 2024 XXI Adults

Co-funded by the European Union